ВІТЧИЗНЯНИЙ ДОСВІД СТАНОВЛЕННЯ ПРЕДИКАТИВ ХУДОЖНЬОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В КОНТЕКСТІ ЕСТЕТИЧНОГО ВИХОВАННЯ

UKRAINIAN EXPERIENCE OF SETTING PREDICATES OF ARTISTIC ACTIVITY IN THE CONTEXT OF AESTHETIC EDUCATION

Дослідження присвячується вивченню унікального вітчизняного професійного досвіду переосмислення термінологічної сутності "художньої діяльності", як наскрізного простору впровадження сучасних основ мистецької освіти при багатоаспектності та спорідненості налаштування естетичного виховання та творчої практики при фаховій підготовці відповідного профілю спрямування.

У даному разі предикативна сутність дозволяє спромогтися вийти за межі усталеного міжпредметного колювання з приводу різноманітних трактувань художньої діяльності, адже нагромадження уподібнених, але багатопланових понятійних тверджень поза відсутністю базового змісту лише демонструють важливе значення для обговорення та впровадження запропонованого у статті наукового механізму об'єднаного погляду на існуючий стан аналізу художньої діяльності. Цей доцільний авторський шлях аргументації вже на основі вагомих вітчизняних наукових здобутків розкриває трьохступеневу форму організації естетико-функціональної універсальності, як головного виміру при формулюванні ціннісних засад художньої діяльності в контексті актуальних аспектів естетичного виховання. Разом з тим, у представленому дослідженні додається стисла характеристика традиції встановлювати відповідний поняттєвий статус художньої діяльності через такий кореневий та близький творчому процесу запозичений зарубіжний поняттєвий аспект, як арт-практика. Окрім того, відзначений специфічний напрям творчої діяльності розкривається через особливий вид сучасної мистецької практики – дизайнерську діяльність, бо дизайн за безпосереднім змістом предикативної своєрідності значень універсального обсягу функціональності у різноплановості практичною представлення теоретичних засад в найпершу чергу проявляє поєднання художнього та естетичного у створенні неймовірних вимірів мистецького постулу.

Ключові слова: художня діяльність, естетичне виховання, мистецтво, творчість, предикати, академічність.

This scientific article is devoted to the study of the unique Ukrainian professional experience of rethinking the terminological essence of such a specific concept as artistic activity. In this understanding, it is a cross-cutting space for the introduction of modern foundations of education by means of art with a multidimensional homogeneous rootedness of the internal ties of aesthetic education and creative practices with the professional training of specialists of the appropriate level of requirements. Therefore, according to the author, referring to the previous theoretical experience, the predicative essence allows one to try to go beyond the boundaries of the generally accepted intersubject hesitation regarding various interpretations of artistic activity. This presented author's way of understanding the terminological appearance of artistic activity absorbs the experience of previous generations and correlates with the three-step form of organizing aesthetic and functional universality, as the main nodal dimension in the formulation of the main value parameters of artistic activity in the context of the current aspects of aesthetic education.

The general problem field of the presented research is based on formulation of practical bases of art activity in the context of aesthetic education on a scientific and theoretical platform of professional Ukrainian experience. Therefore the theoretical views of well-known Ukrainian scientists from the author's point of view of the predicative component are demonstrated, add inspiration and interest in continuing this line of analysis, involving important points of view of Western European scientists. It should be emphasized that at the level of scientific and pedagogical discourse artistic activity is based on the productivity of software implementation of educational technologies, which provide for the publication of practical experience of terminological correlation of this context to the motivated sense of innovativeness of modular understanding of thematic complexity.

Key words: artistic activity, aesthetic education, creation, predicates.

УДК 37+74/18
DOI <https://doi.org/10.32843/2663-6085/2021/31-1.3>

Ільницька Л.В.,
канд. філос. наук,
доцент кафедри дизайну
Українського гуманітарного інституту

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок з важливими науковими та практичними завданнями. Загальне проблемне поле представленого дослідження базується на формулюванні практичних засад художньої діяльності в контексті естетичного виховання на науково-теоретичній платформі фахового вітчизняного досвіду.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. З даного кола позначеного напрямку існує обмежений перелік наукових розробок. Передбачений розгляд вітчизняного досвіду при встановленні понятійної диспозиції "художньої діяльності" виявляє певну сгрупованість саме тих досліджень, з якими корелюється авторська точка зору стосовно

застосування "предикативної сутності" до контекстного співвідношення естетичного виховання та художньої діяльності. Насамперед, до цього відібраного кола теоретичних праць слід віднести роботи М. Р. Селівачова [1], Н. В. Барни [2], В. М. Бовсунівського [3].

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Наразі зазначена проблемна конфігурація є малодослідженим блоком питань термінологічного, прикладного та методичного напрямків аналізу. Зрештою, не розглянута частина вітчизняного доробку має стати первинною основою для модуляції основи для загальної проблеми. Разом з тим, авторська термінологічна складова "предикативності" стає продуктивним

ресурсом для виявлення не вирішених раніше значень характеристик художньої діяльності.

Мета статті полягає у розширеному термінологічному виявленні естетично-виховної сутності художньої діяльності на основі науково-методичного підґрунтя такого авторського підходу, як "предикативна сутність".

Виклад основного матеріалу. Потужні еквіваленти творчого наповнення гармонійними поштовхами відновленого розуміння справжнього призначення мистецтва спрямовують свій рух до переосмислення практичних наративних предикативних форм стосовно діяльнісного способу відображення прекрасного. Нормативні аспекти чіткого встановлення перерозподілу цілісних засадничих вимірів при уважному відокремленні глибинних та поверхневих якостей міждисциплінарного ґатунку відкриває для наукового аналізу складну уніфікацію при пошуку неопосередкованих значень з конкретизації естетично-виховної специфіки у напрямку мистецьких сполучників творчого безмежжя.

Наукові новаторські способи обґрунтування художньої діяльності змістовним чином прояснюють обмеженість джерельної першооснови. Розлогість теоретичних конструкцій демонструє еkleктичну природу науково-термінологічного кола близько споріднених кутів огляду. Відтак, слід підкреслити, що потрібно розпочати процес аналітичного відокремлення суперечливого характеру подібностей творчого, творчо-мистецького та художньо-творчого ареалу дотичностей до художньо-діяльнісної сутності естетично-виховного ества. Проте, узагальнена безпосередність предметного поля естетичного виховання, у даному ракурсі, теж ускладнюється термінологічним поєднанням художнього та естетичного, що демонструє полемічність самого підґрунтя спеціалізованого діяльнісного виокремлення з мистецької сфери навчально-виховного профілю підготовки творчих кадрів. Отже, відсутність системного нагляду за вихідними положеннями принципів параметрів художньо-діяльнісного виміру спонукає до вивчення особливого способу виходу з паралельних понятійних зв'язків.

Потенціал фахових вітчизняних розробок виявляє полемічність такого виду творчої діяльності, як художня діяльність. Зрештою, умовиводи якісної далекоглядності спрямовують теоретичний поступ у виразну дослідницьку площину маловивченого шляху. Відтак, засадничою науковою працею при вивченні предикативних компонентів художньої діяльності є праця Михайла Романовича Селивачова "Культурологічні проблеми дизайну як виду художньої діяльності" [1]. Навіть мистецтвознавчий контекст роздумів Михайла Романовича вміщує предикативну форму навчально-виховного сенсу, де невизначений статус художньої діяльності критично переосмислюється.

На вимогу часу первинність знакового пріоритету широкого аспекту творчої активності має сформулювати хоча би пріоритети ключового розуміння художньої практики у настановах естетичного виховання, адже безліч теоретичних ідей, які характеризують художній вимір творчості на загальному плані, виблискують вірогідністю. Тому, як при цьому абсолютизувати виховні завдання спеціалізованої фахової підготовки, якщо митці, арт-критики, історики мистецтва та теоретики естетичної думки світового рівня додають до значного контекстного апробування "художньої діяльності" власні специфічні відтінки, які здебільшого розгортають занурення у творчий стан митця, де пошуки індивідуалізованої художньої мови є домінантними по відношенню до практики повсякденної консолідації художньо-виховного виміру естетичного буття, як закономірного узгодженого методичного процесу.

За поважною думкою Михайла Селивачова, занурення у понятійне середовище художньої діяльності починається з усвідомлення видової специфіки мистецтва, де на прикладі "культурологічних проблем дизайну" відшліфовується в історичних аспектах мистецтва висхідний шлях предметного поля художньої діяльності. Втім, своєчасне започаткування дизайнерської практики на вітчизняних теренах ознаменувалося винятковою абсорбцією двох ресурсних площин: найкращого традиційного етнічного досвіду – художньо-декоративного коріння української народної творчості з багатобарвним відчуттям художньо-технологічного ставлення до модернізації життя на мистецьких теренах Західної Європи. Таким чином, особливий ґатунок дизайнерської сфери виявляє потрібні закономірності для теоретичного вдосконалення художньої діяльності, як дотичного та вузлового поняття при упорядкуванні належних чинників підготовки творчих спеціалістів за напрямком "дизайн". Проте, попередньо започатковувалися ознаки певної пріоритетної практики, як зазначає Михайло Романович Селивачов: "у фахових журналах почали дедалі частіше з'являтися статті про "народний дизайн", про реалізацію засад технічної естетики в художній творчості багатьох попередніх епох" [1, с. 351]. Тобто, поступовий обсяг художніх завдань з пріоритетним естетичним ґатунком об'єктивованої стилізації відкрив оновлене ставлення до художньої діяльності. В свою чергу, це спричинило і інший підхід до навчально-дисциплінарного обсягу практичних знань, де певне русло художньо-дизайнерського напрямку своєрідним чином доповнило академічні настанови творчої активності у художньо-діяльнісний умовивід виховного спрямування. На певному історичному етапі "після 30-річної перерви відновлюється підготовка фахівців

з "художнього конструювання" в навчальних закладах Києва (1962 р.) та Харкова (1963 р.)" [1, с. 351]. Прояви конструкторського вміння розкривають технологічний ракурс спеціалізованої дизайнерської підготовки, але навіть у цьому механізмі прикладного навчально-виховного сходження до матеріальності прояв художності залежить від естетичного розуміння гармонізованого відчуття утилізованого призначення впровадженій технологічній формі до глибинно-змістовного рівня накресленого прекрасного, як позачасової домінанти універсальної мотивації.

Поступово, між іншим на думку М. Р. Селівачова, у навчально-виховному середовищі формувався також наступний період – художньо-функціонального конструювання, який і започаткував майбутні педагогічні реалії дизайнерського сьогодення: "після довгого періоду "прикрашальництва" утверджувалося розуміння краси функціональної форми, внутрішніх властивостей матеріалу – його природної структури, текстури, фактури, тощо" [1, с. 352]. Зрозумілим видається той факт, що не остаточні засадничі естетично-виховні цілі, саме з часом, викристалізувалися у вагоме художньо-діяльнісне осереддя з ускладненим витлумаченням якісних практичних джерел історичного самоствердження. Рудименти фундаментального художнього досвіду відпрацьовували механізми багат шарового комплектування вузького наближення до розкриття художньо-діяльнісного через суспільні запити виконання вагомим комплексним форматом масової культури. Навчальні заклади, як ресурсні ареали гартування кадрового потенціалу, започатковували на той момент стихійно-інноваційний підхід образотворчо-прикладного налаштування, художньо-виховну традицію до підготовки майстрів певного, художньо-конструкторсько, утилітарного призначення для формування художньо-творчого середовища дизайнерського профілю.

Сучасний етап виводить термінологічну специфіку "художньої діяльності" на спроможність самостійної уніфікації понятійних корелятивів, довкола яких і моделюється практичне прагнення до якісної форми навчально-виховного програмного забезпечення. Фактологія, яка детермінує реальну передоснову тлумачення художньо-діяльнісної оболонки за навчальною формою дизайнерської практики, Михайло Селівачовим відшліфовується за вітчизняними надбаннями минулого мистецького та академічного життя, що розвертається і по сьогодні у трансформативний устрій предикативних узгоджених взаємопов'язаних структур однієї естетично-виховної традиції, де взаємопов'язаний чинник є "художня діяльність". Так, на початку ХХІ століття, а саме "у 2002 р. сталася симптоматична подія. Найстарший в Україні художній навчальний заклад, який веде свій родовід від Харківської рисувальної школи й називався в різний час Хар-

ківське художнє училище, Харківський художній інститут, Харківський художньо-промисловий інститут, перейменовано тепер на Харківську державну академію дизайну та мистецтв" [1, с. 352]. Навіть продемонстрована поступова ієрархія перейменувань конкретного Харківського мистецького закладу Вищої освіти позначає, як набутий з часом своєрідний художньо-діяльнісний досвід поглиблювався у сенсі уточнюваної з моделюючим у часі наріжним поступом естетичних форм трансформації прекрасного. Зрештою, первинний образотворчий ґатунок зберігся, як наріжне професійне ядро, а надалі художньо-ремісницький характер превалював над естетизацією академічних засад навчання. Відтак і художньо-образотворчий рівень втілення естетично-виховних надбань перевтілювалось у художньо-промисловий рівень спеціалізованої підготовки і сучасне академічне налаштування на найвищій педагогічній взірці виявило на державному рівні вагомі пріоритети структуризації поетапного досвіду на поєднання художньо-діяльнісного сполучення дизайну та мистецтва, як у авторському розумінні "цілісної сполуки творчо-прикладної практики всеохопної естетично-виховної піднесеності та видовищності".

Якщо існує цілісність на творчо-прикладному рівні, як міжпредметної узгодженості, тоді разом з Михайлом Селівачовим варто визначити "труднощі з визначенням предмета", які полягають у певному характері, як предикаті організованого та супутнього супроводу цієї художньо-діяльнісної процесуальності творчо-практичного рівня знання. Таких предикативних сутностей характерної якісної реконструкції всього три:

- динамічність;
- естетичність;
- універсальність.

Предикат динамічності в середовищі дизайну, як виду художньої діяльності, розкриває, як творчий напрям завдань "швидко поширюється і змінюється разом з промисловим виробництвом". Естетичний предикат "зумовив постання самої проблеми художньої естетики" на момент історичного становлення художньо-образотворчого рівня започаткування з паралельним впровадженням художньо-промислового способу встановлення прикладних меж художньо-діяльнісного сенсу мистецької практики. Саме сполучення двох попередніх предикативних сутностей виявляє структурний еквівалент предикату універсальності, як виняткового елементу. За словами М. Селівачова: "при такому підході, природно, наголошувалося... на органічній єдності функціонального й естетичного" [1, с. 353]. Обидві первинні предикатні сутності динамічної та естетичної форми спрямовують різнорівневі ракурси конструктивного виміру аналізу при позначенні корелятивних диспозицій художньої діяльності в оприлюдненні образотворчого

та утилітарного основ визначення, але при входженні в узагальнене річище предикату універсальності динамічність функціональності трансформує естетизацію художності у особливе поле полемічного ґатунку вібраційного коливання естетично-художнього і діяльнісно-функціонального ставлення до естетично-виховного контексту.

При виявленні вітчизняного досвіду у авторській транскрипції "предикатної структури художньої діяльності" не слід оминати і той факт, "що всі сфери художньої діяльності охоплюються категорією "візуальне мистецтво", яке в нас звикли не зовсім точно називати "образотворчим мистецтвом" [1, с. 354]. Отже, споріднена узгодженість естетичного і функціонального доповнюється відповідним врахуванням видової специфіки мистецької площини при констатації візуальної специфікації укорінених в образотворчу основу сучасних творчих практик. На думку української дослідниці Н. В. Барни: "візуальні арт-практики – це новітня номінація, якою охоплюється складний симбіоз дизайну, архітектури, моди, мас-медіа, шоу-бізнесу, реклами" [2, с. 152]. Тобто, арт-практика у своєму діяльнісному спрямуванні до художності, як первинного чинника конструктивної змістовності, детермінується статусом номінації у структурі видової специфікації мистецтва для того, щоб знову ж таки, вийти за усталені межі образотворчого витлумачення художності. Наталія Барна поглиблює думку Михайла Селивачова щодо вітчизняної класифікації візуальних мистецтв, адже відзначений вище у даному аналізі "естетично-функціональний ґатунки" в універсальному предикативному контексті виявляє свою естетично-виховну природу на рівні візуальної демонстрації художніх засад видовищності та піднесення.

Врешті-решт, Наталія Віталіївна Барна зазначає, що на рівні художньо-діяльнісного поступу існує "тиск універсалізації праксису мистецтва до загальних категорій" [2, с. 152]. Цей підхід на філософсько-естетичному рівні виявляє категоріальну засадничість античної думки, де ставлення до вмотивованого підходу до продуктивного створення прекрасного у вимірах найвищих почуттів відкриває лейтмотив Арістотелівського прагнення відкрити спалах творчих прагнень через естетичний заклик наближення митців до катарсису. Саме катарсис перетворює звичний хід образотворчої діяльності до набуття художнього звучання у площинах мистецько-візуальних арт-практик. "катарсис – категорія, яку описував ще Арістотель, але тут катарсис стає генеративною емоцією. Це не та емотивна сфера, яка є рухом до результату – афекту,... а це є вибух почуттів, передбачення і піднесення чуттєвості саме там, де її ніхто не очікував" [2, с. 154]. Спалах неочікуваності розкриває художньо-візуальний ряд такої захоплюючої дизайнерської діяльності, де творчий внесок генерує зображувальні елементи у вимірах теоретично вибудованої трьох-

ступеневої предикативності "естетично-динамічної функціональної універсальності".

Зрештою, відокремлення візуальної специфіки з мистецького середовища арт-практик у самостійне наповнення художньої діяльності унікальним торетико-практичним сенсом допомагає влучніше охарактеризувати сучасні мистецькі тенденції, що спричиняють вибудовування й інших стилістичних, в тому числі й естетично-виховних наголосів. Мова йде про візуальний інформаційно-комунікаційний зв'язок перерахованих предикатних компонентів художньої діяльності.

Варто підкреслити, що на рівні науково-педагогічного дискурсу художня діяльність спирається на продуктивність програмного впровадження виховних технологій, які передбачають оприлюднення практичного досвіду застосування термінологічної кореляції зазначеного контексту на вмотивований сенс інноваційності модульного розуміння тематичного виявлення складності при сполученні художньої діяльності з естетичним вихованням. Таким показником виразного співіснування двох ліній цього дослідження є спроба В. Бовсунівського на предметній основі "художньо-проектної діяльності" віднайти рівновагу при формулюванні "Вступу до дисципліни". Відтак, Валерій Бовсунівський, наприклад, поєднує в одному тематичному блоці "Мистецтво як естетичний феномен" і "Особливості художньої творчості", а в іншому – "Художній стиль та естетично-художнє освоєння світу" [3, с. 16]. Отже, багатоплановість теоретико-практичних значень художньої діяльності на вимірі естетичного контексту демонструє на навчально-виховному етапі впровадження строкатість відображеного комбінування трансформаційної дискурсивної природи маловивчених термінологічних сенсів.

Висновки та перспективи розвитку цього напрямку. Дослідження спрямоване на якомога глибшу оцінку представленого вітчизняного досвіду щодо встановлення цілісного погляду на сутність художньої діяльності у контекстному відношенні до естетичного виховання. Продемонстровані теоретичні погляди відомих українських вчених під авторським кутом зору предикативної складової, додають наснаги та зацікавлюють продовжити проведення цієї лінії аналізу залучаючи до цього вагомі точки зору західно-європейських вчених.

БІБЛІОГРАФІЧНИЙ СПИСОК:

1. Селивачов М. Р. Культурологічні проблеми дизайну як виду художньої діяльності. *Актуальні проблеми мистецької практики і мистецтвознавчої науки*, 2010. Вип. 3. С. 351–355.
2. Барна Н. В. Художня діяльність у контексті розвитку візуальних практик. *Мультиверсум. Філософський альманах*, 2014. Вип. 10(138). С. 152–160.
3. Бовсунівський В. М. Особливості підготовки вчителів технологій до проектно-художньої діяльності у процесі післядипломної освіти. *Педагогічні науки*, 2013. Вип. 110. С. 11–18.